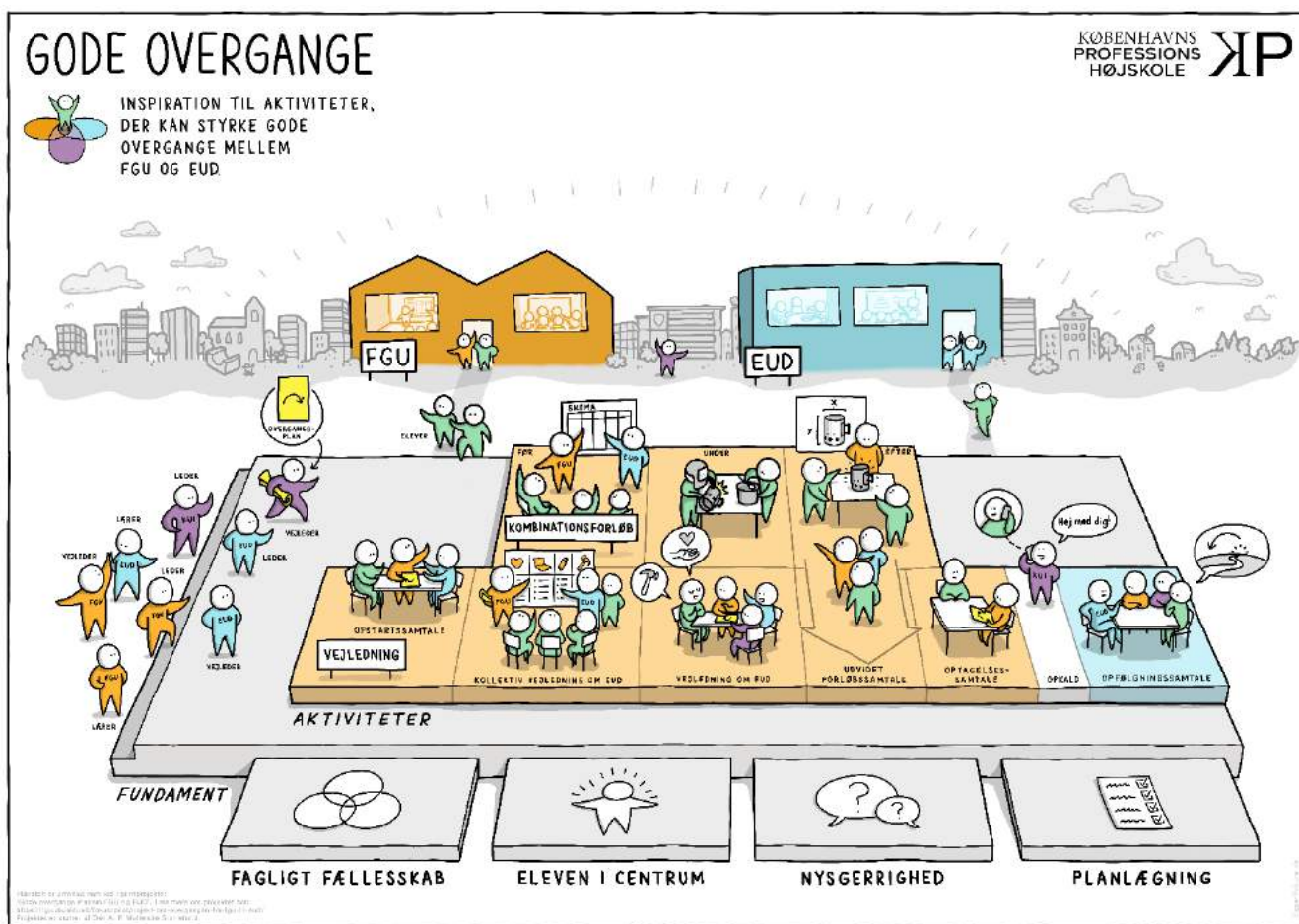

GODE OVERGANGE MELLEM FGU OG EUD

Inspirationskatalog på baggrund af et pilotprojekt

Inspirationskataloget er udarbejdet af Anne Katrine Kamstrup, Anna Haugaard Brodersen og Iben Lykkebo
Nationalt Center for Erhvervspædagogik og Uddannelse,
Vejledning og Erhverv, Københavns Professionshøjskole

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

INDHOLD

INDLEDNING	3
KOMBINATIONSFORLØB	5
Eksempler på kombinationsforløb	6
Fem dages forløb fordelt over fem uger	6
Tre dages forløb i hele hold	7
Tre forskellige niveauer for kombinationsforløb	8
Fjorten dages forløb med fokus på før, under og efter	9
Elevernes udbytte af kombinationsforløb	10
Guide: Tre trin til at gennemføre kombinationsforløb.....	11
Trin 1: Planlægning	12
Trin 2: Gennemførelse	14
Trin 3: Opsamling	15
OVERGANGSTEAMS	16
Formaliseret samarbejde	17
Guide: Sådan systematiseres overgangssamarbejdet	20
Vejledningsaktiviteter i overgangen	21
Idekatalog med fokus på elevens mål.....	21
Overgangsplan med fokus på elevens behov og et opkald i “mellemrummet”	23
Vejledning og FGU lærerens deltagelse i optagelsessamtaler på EUD	24
Før, under og efter overgangen med fokus på kædeansvar.....	25
Kollektiv vejledning mellem FGU og EUD.....	26
Guide: Kom i gang med vejledningstiltag	27

INDLEDNING

I sidder her med et katalog, som giver inspiration til aktiviteter, der skaber gode overgange for elever mellem FGU og EUD. Kataloget er udviklet som en del af pilotprojektet 'Gode overgange mellem FGU og EUD'. I pilotprojektet har der været nedsat fem projektgrupper bestående af medarbejdere fra den forberedende grunduddannelse (FGU), erhvervsuddannelser (EUD) og den kommunale ungeindsats (KUI). Disse projektgrupper har afprøvet indsatser med det formål at styrke den gode overgang for elever mellem FGU og EUD.

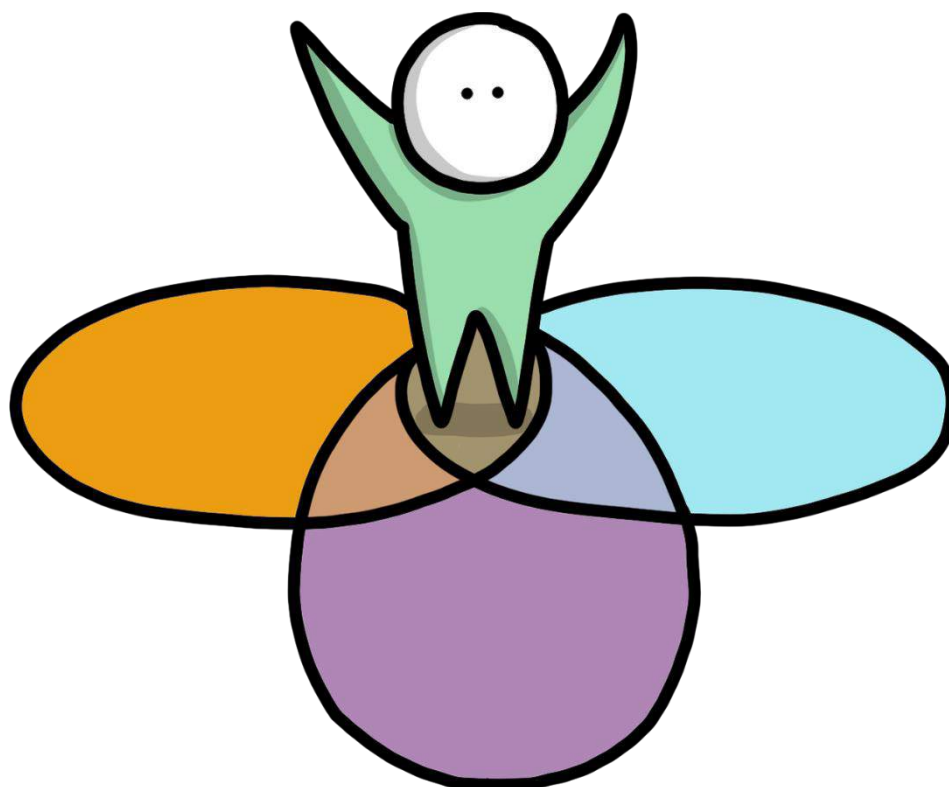
Pilotprojektet er finansieret af Den A.P. Møllerske Støttefond og projektlejt af Københavns Professionshøjskole (KP) i samarbejde med FGU Danmark.

To typer af indsatser

Fem FGU-institutioner har i samarbejde med lokale erhvervsskoler og KUI'er afprøvet pilotprojektets indsatser. Der er afprøvet to typer af indsatser:

- Modeller for **kombinationsforløb**, hvor lærere og vejledere fra FGU og erhvervsskoler har samarbejdet om at gennemføre forløb, hvor FGU-elever får undervisning på en erhvervsskole i en periode
- Etablering og samarbejde i **overgangsteams på tværs af FGU, EUD og KUI** om forskellige vejlednings- og overgangsaktiviteter for eleverne.

Deltagerne i pilotprojektet har udviklet, afprøvet og justeret indsatserne i en periode på to år. I dette inspirationskatalog er der fremhævet indsatser og elementer af indsatser, som – på baggrund af evalueringen af projektet – ser ud til at være særligt virksomme i forhold til at skabe gode overgange.

Formålet med inspirationskataloget

Formålet med inspirationskataloget er at give inspiration til jer som gerne vil arbejde med overgangsaktiviteter. Det kan være, at I allerede gennemfører kombinationsforløb og har gode samarbejder omkring vejledning af elever ift. overgange. I så fald kan I bruge kataloget til at kvalificere jeres arbejde og finde nye ideer og modeller for jeres arbejde. Det kan også være, at I gerne vil starte op med at gennemføre kombinationsforløb eller styrke samarbejdet mellem FGU, EUD og KUI om elevernes overgange. I så fald kan I finde trin-for-trin guides i dette katalog til at komme i gang med arbejdet.

Læsevejledning

Inspirationskataloget er bygget op sådan, at den første del handler om kombinationsforløb og den anden del handler om samarbejde i overgangsteams og vejledningsaktiviteter. I begge dele kan I læse om konkrete eksempler på projektgruppernes indsatser. Desuden består hver del af trin-for-trin guides til, hvordan I selv kan komme i gang med arbejdet.

Dette inspirationskatalog kan med fordel læses sammen andre materialer, som er udviklet i projektet. Det drejer sig om:

Evalueringsrapport: Her præsenteres evalueringen af pilotprojektets indsatser, og I kan læse om, hvordan indsatserne bidrager til gode overgange for elever mellem FGU og EUD. I kan desuden læse om metoden bag pilotprojektet og evalueringen.

Dialogværktøj: Pilotprojektets indsatser er illustreret på en plakat, som kan bruges som et dialogværktøj. Brug dette, når I skal sidde og planlægge samarbejde om overgange med FGU, KUI og en erhvervsskole.

To film om udvalgte indsatser: Se disse som inspiration til, hvis I gerne vil i gang med eller udvikle på jeres kombinationsforløb eller formalisere samarbejdet mellem FGU, EUD og KUI.

I kan finde alle materialerne her: <https://fgu.dk/aktuelt/fokus/pilotprojekt-om-overgangen-fra-fgu-til-eud/>

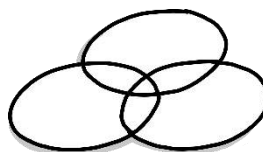
ELEVEN I CENTRUM

PLANLÆGNING

NYSGERRIGHED

FAGLIGT FÆLLESSKAB

KOMBINATIONSFORLØB

Kombinationsforløb har været en af de to indsatser, som projektgrupperne har arbejdet med at udvikle og afprøve. Projektgrupperne har i forskelligt omfang arbejdet med kombinationsforløb tidligere, men gennem projektet har de kvalificeret arbejdet gennem afprøvning og undersøgelse af nye formater og tiltag, der støtter eleverne i deres overgang til en erhvervsuddannelse.

Delen om kombinationsforløbet er bygget op således:

- Første afsnit beskriver projektgruppernes indsatser med afprøvning af forskellige formater for kombinationsforløb.
- Andet afsnit beskriver elevernes udbytte af kombinationsforløbene.
- Tredje afsnit præsenterer en trin-for-trin guide for kombinationsforløb. Modellen bygger på virkningsfulde tiltag fra indsatserne og udvalgte teoretiske pointer og begreber.

Rammer for de afprøvede indsatser

KOMBINATIONSFORLØB

Formålet er at give eleverne i FGU en mulighed for at gøre sig erfaringer med en specifik erhvervsuddannelse. Det skal bidrage til, at eleverne er afklarede omkring deres videre forløb og efterfølgende påbegynder overgangen til en relevant ungdomsuddannelse.

Forløbet bygger på særligt udvalgte aktiviteter, der introducerer eleverne til et specifikt fagligt indhold i erhvervsuddannelsen og giver dem mulighed for at træne nye faglige færdigheder, som de ikke har haft erfaring med på FGU. Samtidig får eleverne indblik i det sociale og faglige læringsmiljø på EUD.

Eleverne skal opleve, at de rykker sig fagligt og mestrer noget nyt og mere, end de gjorde før, samt at få tillid til egne evner ift. at kunne mestre det at gå på en erhvervsuddannelse. De oplever at kunne arbejde med deres afklaring og trække på de nye erfaringer, når de sammen med FGU-læreren eller vejlederen skal lægge en motiverende og realistisk plan for videre uddannelse.

Eksempler på kombinationsforløb

Projektgrupperne har afprøvet forskellige formater for organisering af kombinationsforløb. På de næste sider præsenteres fire formater for organisering af kombinationsforløb, som er prøvet af i pilotprojektet. Nogle elementer går på tværs af indsatserne, fx har flere projektgrupper arbejdet med tydelig rammesætning og opfølgning på elevernes udbytte. Vi har dog her fremhævet dét, der i særlig grad står frem hos de enkelte indsatser.

Fem dages forløb fordelt over fem uger

Samarbejde mellem FGU Lolland Falster og Center for Erhvervsrettede Uddannelser Lolland Falster (CELF)

Format på forløbet

Kombinationsforløb over fem dage fordelt over fem uger med én dag om ugen på kombinationsforløb på grundforløb 2 på en erhvervsskole. De resterende fire dage i ugen har eleverne normal undervisning på FGU. Eleverne er afsted i mindre grupper med udgangspunkt i, hvem der har interesse for den uddannelse, hvor kombinationsforløbet foregår. En FGU-lærer er med den første og den sidste halve time på hver af de fem dage for at skabe en tryk start og sidst på dagen for at understøtte en rød tråd mellem undervisningen på EUD og på FGU.

Før

En faglærer fra EUD og en lærer fra FGU har samarbejdet om at planlægge forløbet. De har planlagt, hvordan undervisningen på EUD kan hænge sammen med undervisningen på FGU. Desuden har de drøftet elevernes forskellige forudsætninger for at indgå i undervisningen på erhvervsskolen.

Under på EUD

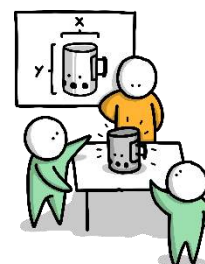
Det faglige indhold på dagene i kombinationsforløbet ligner den almindelige undervisning på grundforløb 2 så meget som muligt. Ideen er, at eleverne skal præsenteres for noget af det faglige stof, som de ville møde, hvis de starter på uddannelsen. Konkret får eleverne mulighed for:

- At udarbejde færdige produkter
- At afprøve maskiner og andre værktøjer
- At træne fagspecifikke færdigheder, hvoraf nogle kan være meritgivende på grundforløbet senere hen.

Under på FGU

I dagene på FGU knytter FGU-lærerne an til dét, som eleverne har arbejdet med på EUD. Det gælder både for værkstedsfag og almenfag, så fx matematikundervisningen på FGU bygger videre på aktiviteter fra kombinationsforløbet på EUD. På den måde griber undervisningen ind i hinanden og skaber mulighed for helhedsorienterede forløb, der støtter eleverne i at se sammenhæng mellem fagspecifikke opgaver og almene fag.

Tre dages forløb i hele hold

Samarbejde mellem FGU Himmerland og Himmerlands Erhvervs- og Gymnasieuddannelser (HEG)

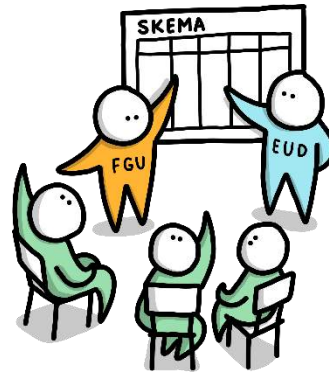
Format på forløbet

Kombinationsforløb på tre dage, hvor eleverne deltager i undervisningen på erhvervsskolen. Eleverne er afsted sammen i grupper baseret på det værksted eller den linje, de er tilknyttet på FGU. FGU-læreren på det pågældende hold eller linje er med under hele forløbet. Projektgruppen har udviklet en fast procedure for planlægning og gennemførelse af kombinationsforløbet, da det skaber stor trykthed for eleverne, når der er en fast plan.

Før

Første skridt har været at udvikle en fast procedure for kombinationsforløbet. Proceduren indbefatter:

- Udpege en fast tovholder fra både FGU og EUD, som skal planlægge og gennemføre kombinationsforløbet.
- at alle de nødvendige aftaler træffes i rette tid.
- at rammer og indhold i kombinationsforløbet er på plads
- at planen for kombinationsforløbet formidles til eleverne på forhånd
- planlægning af hvordan eleverne kommer til og fra erhvervsskolen
- planlægning af, hvor elever kan sidde sammen og spise i kantinen med et bord

Under

EUD-læreren har planlagt et forløb, hvor kun FGU-eleverne deltager, så eleverne indgår ikke i den daglige undervisning på grundforløbet. Begrundelsen er, at lærerne lettere kan tage afsæt i elevernes forudsætninger, hvis de er organiserede som ét samlet hold.

For hvert hold af elever, der er afsted, deltager også en lærer fra FGU. Læreren følger al undervisning og fungerer som en ekstra ressource ind i undervisningen, da FGU-læreren har et særligt kendskab til elevernes forudsætninger.

Vigtigt

Kontaktpersonerne fra hhv. FGU og EUD fungerer som tovholdere for kombinationsforløbet. De sikrer en fast ramme og et koncept for afholdelsen af kombinationsforløbene, som man kan vende tilbage til fremfor at starte forfra hver gang. De to kontaktpersoner varetager hhv. funktioner som vejleder og koordinatører og har således også været bindeleddet til de lærere, der har gennemført forløbene.

Tre forskellige niveauer for kombinationsforløb

Samararbejde mellem FGU Nordvest, EUC Nordvest og SOSU STV

Format på forløb

Kombinationsforløbet tager udgangspunkt i, at eleverne har forskellige forudsætninger for deltagelse i kombinationsforløb. Derfor har man udviklet forløb på tre forskellige niveauer, så alle elever på FGU er i kombinationsforløb, men på forskellige måder afhængigt af hvor længe de har gået på FGU, og hvor afklarede de er ift. valg af uddannelse.

- **Kombi 1:** For de uafklarede og/eller nye elever på FGU. Eleverne kommer ud en halv dag på forskellige erhvervsskoler i løbet af en uge. Eleverne er i større grupper og får lov til at snuse til forskellige typer af erhvervsuddannelser. En lærer fra FGU er sammen med eleverne under hele forløbet.
- **Kombi 2:** For de elever, som har en ide om, hvilken uddannelse de vil starte på. Eleverne kommer i mindre grupper ud på 1-2 forskellige erhvervsskoler og får billeder på og erfaring med, hvordan læringsmiljøet er, og hvordan undervisningen fungerer. En lærer fra FGU følger med eleverne under hele forløbet.
- **Kombi 3:** For de elever, som er afklarede med, hvilken uddannelse de skal starte på. Eleverne kommer selv ud og indgår en uge på grundforløbet på den valgte uddannelse. Her får de kendskab til lærere og læringsmiljøet, og de ved dermed, hvad der venter dem, når de for alvor starter på uddannelsen.

Før

Forinden selve dagene i kombinationsforløb på EUD har eleverne deltaget i en før-proces bestående af undervisning og vejledningsaktiviteter på FGU, der har inviteret eleverne til at reflektere over, hvad de gerne vil have ud af kombinationsforløbet.

Efter

Som afslutning på forløbet har vejledere på EUD afholdt individuelle vejledningssamtaler og gruppevejledning med eleverne. Tilbage på FGU har eleverne præsenteret, hvad de har fået ud af at deltage i forløbet i en udvidet forløbssamtale, hvor elevens KUI-vejleder også har deltaget.

	KOMBI 1	KOMBI 2	KOMBI 3
Underviser fra FGU	Samme underviser	Skiftende underviser	Alene afsted
Elever	Samme gruppe	Samme gruppe	Selvstændig med EUD elever
Elevens ståsted	Uafklaret i retning	Delvist afklaret	Afklaret i retning
Hvor er eleven i Kombi-ugen	f.eks. To besøg på en dag	Hele besøgsdage – ofte samme uddannelse	Samme uddannelse i hele kombi
Målgruppe	Tilrettelagt for FGU-elever	Tilrettelagt for FGU-elever	Sammen med studerende på udd.

Fjorten dages forløb med fokus på før, under og efter

Samarbejde mellem FGU Hovedstaden og SOSU H

Format på forløb

FGU har i samarbejde med SOSU-skolen udviklet et 14-dages kombinationsforløb. Lærere fra de to institutioner har samarbejdet om planlægningen af forløbene. Eleverne har været afsted i grupper sammen med det værksted eller den linje, som de er del af på FGU. På SOSU har de fået undervisning sammen med holdet, og deres lærer har deltaget i det omfang, det har været muligt ift. vedkommendes skema.

Før

SOSU-lærerne har udvalgt og tilrettelagt det faglige indhold i forløbet og planlagt dette i samarbejde med FGU-lærerne. FGU-lærerne har sørget for at bygge bro mellem det faglige indhold i undervisningen på FGU og EUD. Det har de fx gjort ved at præsentere eleverne for relevante begreber på FGU, som de efterfølgende er dykket nærmere ned i på SOSU-skolen. Desuden har de sat fokus på elevernes forventninger til kombinationsforløbet.

Under

FGU-læreren har hver morgen taget imod eleverne på SOSU-skolen. Formålet med det har været, at 'tjekke eleverne ind' og derved skabe tryghed og følge op på eventuelt akutte ting eller behov. Dertil har FGU-læreren deltaget et par enkelte formiddage i selve undervisningen og har her indgået som en ekstra ressource i undervisningen. EUD-læreren har planlagt undervisning, som har været elevaktiverende og introduceret eleverne til faget gennem praktiske øvelser.

Efter

Efter forløbet har EUD-læreren og FGU-læreren samarbejdet om at følge op med eleverne på forskellige måder:

- EUD-læreren har besøgt FGU for at samle op og evaluere med eleverne sammen med FGU-læreren
- Nogle af eleverne har vist andre FGU-elever rundt på SOSU som en afsluttende aktivitet i forløbet
- FGU-læreren har fulgt op på det faglige indhold fra kombinationsforløbet og sat det i sammenhæng til undervisningen på FGU og inkluderet det i elevernes arbejdsportfolio
- Når eleverne er kommet tilbage på FGU, har lærer og vejleder sammen haft blik for at følge op på den nysgerrighed, der kunne være opstået hos eleverne for den konkrete uddannelse.

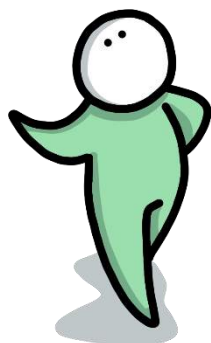
Vigtigt

Lærerne på EUD og FGU reflekterer over, at der er fordele og ulemper ved at sende eleverne afsted i hele hold. For nogle af elevernes vedkommende har de ikke selv overvejet at gå på SOSU, og disse elever har fået mindre ud af forløbet og har været mindre deltagende. For andre elevers vedkommende har de dog fået øjnene op for en uddannelse, som de ikke selv havde overvejet. Desuden er det nemmere for planlægningen at sende eleverne afsted i hele hold, og det frigør noget af lærerens tid til at være sammen med eleverne i forløbet.

Elevernes udbytte af kombinationsforløb

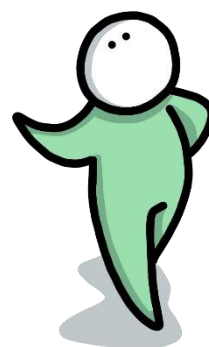
Det ser ud til, at kombinationsforløb styrker elevernes motivation for en erhvervsuddannelse og bidrager til en god overgang fra FGU til EUD. Evalueringen af pilotprojektet peger på, at eleverne har fået et stort udbytte af at deltage i kombinationsforløb. Det handler om:

- Eleverne er blevet mere afklarede ift. uddannelse
- For nogle elever har det åbnet øjnene for nye uddannelser, de ikke kendte på forhånd, eller som de ikke førhen havde set sig selv som en del af
- For nogle elever har det virket afklarende at finde ud af, hvilke uddannelser man fx ikke kan se sig selv i, og hvor det 'at prøve' fremhæves som afklarende i sig selv
- For nogle elever har det været en direkte trædesten ind i EUD
- Kendskab til læringsmiljøet på EUD har øget elevernes tiltro til egne evner ift. uddannelse
- Det har fremmet elevernes deltagelse i forløbene, når de har fået praksisnære og autentiske opgaver, og når lærerne har støttet dem gennem demonstration og vejledning
- Kombinationsforløb har givet eleverne mulighed for at træde ind i fællesskabet og danne positive relationer til andre unge, vejledere og lærere på EUD.

”Der kommer du hen og er faktisk en del af uddannelsen. Så kan det godt være, at du ikke er startet der, men du er stadig en del af uddannelsen, du lærer at være på uddannelsen, hvad det vil sige. Jeg synes, det er en fantastisk idé at have det forløb, fordi det hjælper mange unge”
(Elev, EUD).

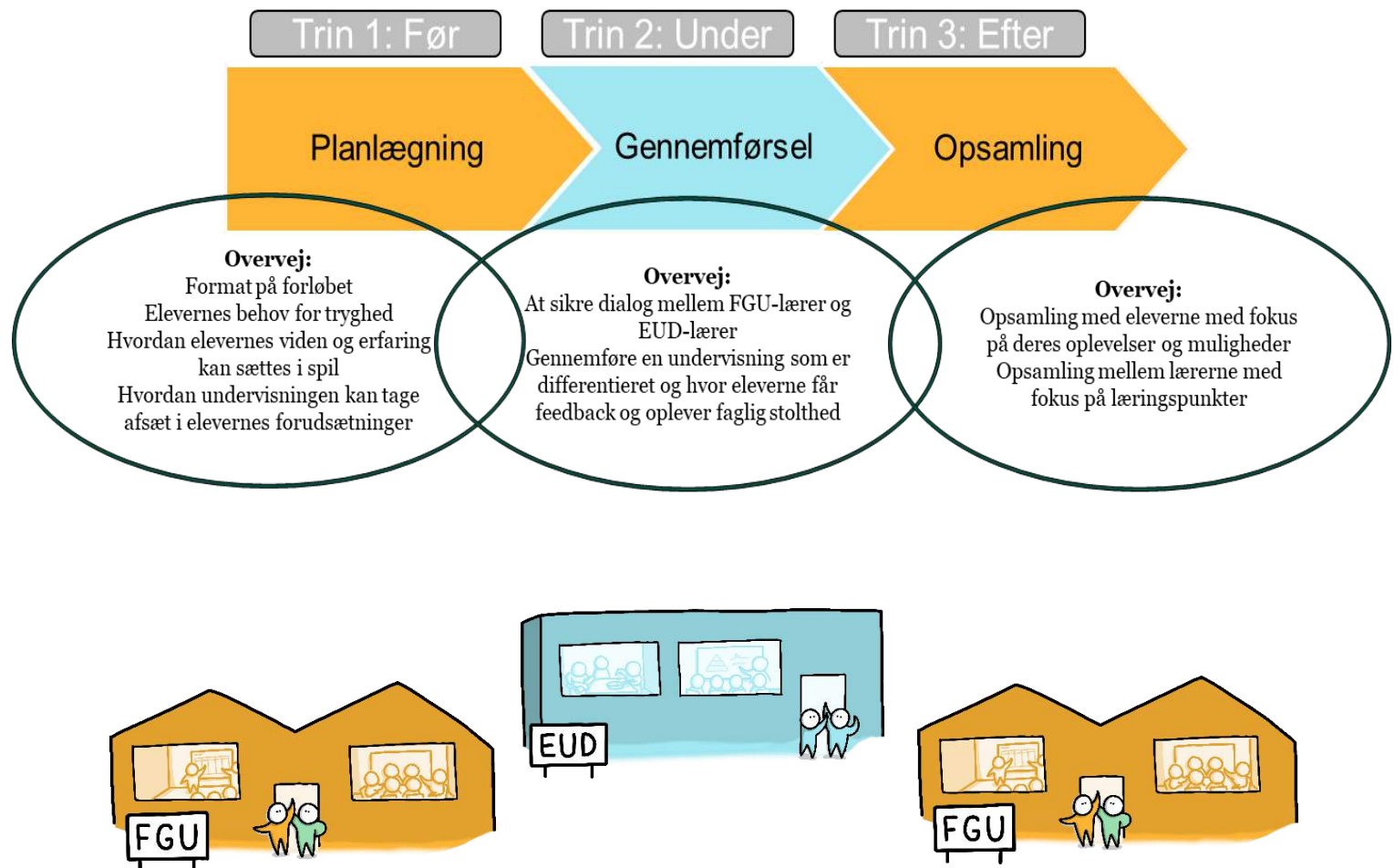
”Efter det her (kombinationsforløb, red.) snakkede jeg med EUD-læreren, fordi jeg synes, at det var spændende nok. Så snakkede jeg også med en af mine klassekammerater, og så har vi søgt ind på SOSU. Han skal læse PAU, og jeg skal læse SOSU-assistent, fordi jeg gerne vil læse til sygeplejerske [...]. Jeg havde rigtig mange andre idéer: Elektriker, mekaniker og sådan noget. Men der havde jeg ikke været ude på andre skoler, så det har åbnet øjnene”
(Elev, FGU).

Guide: Tre trin til at gennemføre kombinationsforløb

Vil I selv i gang med at gennemføre kombinationsforløb eller afprøve nogle nye formater? Så kommer her tre trin, som I kan bruge til at planlægge, gennemføre og følge op på kombinationsforløb.

Nedenstående model viser de tre trin. Modellen kan bruges som inspiration til jeres videre arbejde med at udvikle og kvalificere kombinationsforløb, der støtter elevernes overgang til EUD. De tre trin tegner ikke det fulde billede af, hvad der er nødvendigt at gøre, når man står overfor at skulle organisere kombinationsforløb fra start til slut. Trinnene videreformidler gode erfaringer fra projektets indsatser, som er suppleret med relevante teoretiske perspektiver.

Trin 1: Før

Planlægning

Trin 1 foregår på FGU før den konkrete undervisning på kombinationsforløbet starter op på EUD.

Planlægning på et organisatorisk plan

På trin 1 skal der tages nogle beslutninger på et organisatorisk plan om, hvilken type kombinationsforløb, der skal gennemføres. Det skal desuden afklares, hvilke ressourcer der skal afsættes på både FGU og EUD. Derfor er det vigtigt, at ledere, lærere og koordinatore samarbejder om at afklare nedenstående spørgsmål:

- ✓ Hvornår skal kombinationsforløbet ligge på et skoleår ift. skolens årshjul med andre aktiviteter?
- ✓ Hvordan skal lærerressourcerne til forløbet sikres, så eleverne møder gennemgående lærere og vejledere på EUD, og så FGU-lærere kan indgå i et vist omfang?
- ✓ Hvem er kontaktperson og tovholder for rammesætning og planlægning af fagligt indhold på hhv. EUD og FGU?
- ✓ Hvilket format skal kombinationsforløbet have? Se beskrivelser tidligere i inspirationskataloget for eksempler på forskellige typer af kombinationsforløb
- ✓ Hvilke elever skal deltage i kombinationsforløb? Skal de fx afsted i mindre grupper eller hele hold? Og er kombinationsforløb en fast aktivitet for alle, eller noget den enkelte elev selv melder sig til?

Planlægning på et pædagogisk-didaktisk plan

Vi ved fra pilotprojektet, at kombinationsforløb fungerer godt, når undervisningen møder eleverne, dér hvor de er. Det er derfor vigtigt, at der både indgår en person fra FGU og EUD i planlægningen. FGU har viden om elevernes forudsætninger og behov, og EUD har viden om det faglige indhold og rammerne for undervisningen på erhvervsskolen. Det er hensigtsmæssigt, hvis disse personer er lærere, men det kan også være vejledere eller koordinatore.

Følgende tre temaer kan drøftes i planlægning af undervisning, der møder eleverne, dér hvor de er:

Overvej elevernes behov for tryghed

Vi ved fra pilotprojektet, at elevernes positive oplevelse af kombinationsforløb knytter sig til deres oplevelse af tryghed gennem forløbet. En klar og overskuelig plan for forløbet kan imødekomme elevernes behov for tryghed. Drøft følgende med hinanden:

- Hvordan kan I lave en klar køreplan for dagene og derved sikre, at eleverne møder kendte ansigter undervejs eller de samme lærere gennem forløbet?
- Overvej hvordan vil I tale med eleverne om de praktiske aspekter af kombinationsforløbet: fx hvordan de kommer til og fra erhvervsskolen, hvor de skal sidde i kantinen, når der er frokost, og om de skal have udleveret tøj til formålet med EUD-logo på?

Sæt elevernes viden og erfaringer i spil i undervisningen

Vi ved fra forskningen, at elever bedst kan koble sig på undervisningen, hvis den tager udgangspunkt i deres viden og erfaringer. Derfor er det vigtigt at overveje, hvordan I kan gøre det i et kombinationsforløb. Drøft følgende med hinanden:

- Hvilken viden og hvilke erfaringer har eleverne allerede ift. den uddannelse, hvor kombinationsforløbet skal foregå?
- Hvordan kan elevernes forforståelser for faget styrkes på forhånd i undervisningen på FGU? Fx gennem fælles dialog og konkrete opgaver i undervisningen på FGU?
- Hvordan kan elevernes viden og erfaringer sættes i spil i undervisningen på EUD?

Tag højde for elevernes sociale eller personlige forudsætninger

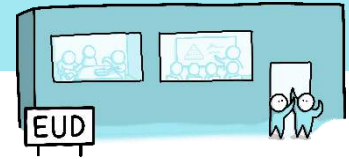
Elever på FGU har forskellige sociale og personlige forudsætninger for at deltage i undervisningen. Det er vigtigt, at viden om elevernes forudsætninger videregives til EUD-læreren, så undervisning i kombinationsforløbet kan tage afsæt i disse. Drøft fx følgende:

- Hvilke forudsætninger kommer de pågældende elever med, og skal der tages højde for noget særligt?
- Hvordan kan I organisere undervisningen, så fx elever med ordblindhed eller diagnoser eller elever med særlige pausebehov eller andre behov for særlig støtte kan deltage? Det kan fx være gennem brug af særlige læremidler eller mulighed for forskellige arbejdsgange og arbejdsformer i undervisningen.

Trin 2: Under

Gennemførelse

Trin 2 foregår på EUD og handler om aktiviteter, der er en central del af selve gennemførelsen af forløbet. Planlægningen af aktiviteterne foregår dog på Trin 1 mellem FGU- og EUD-lærer, så der er naturligvis en tæt sammenhæng mellem planlægning og gennemførelse.

Praktiske overvejelser

Det er vigtigt at lærerne er i dialog med hinanden undervejs i kombinationsforløbet. Dette er især vigtigt, hvis I har valgt et format, hvor FGU-læreren ikke følger med eleverne på erhvervsskolen. EUD-læreren kan undervejs fx have brug for at drøfte:

- ✓ Eventuelle udfordringer med elevernes deltagelse. Hvis det fx er svært at motivere eleverne for undervisningen, eller hvis eleverne ikke dukker op
- ✓ Afstemme indholdet i undervisningen
- ✓ Uforudsete udfordringer, der kan dukke op undervejs i forløbet.

Pædagogisk-didaktiske overvejelser om undervisning

Neden for præsenteres nogle didaktiske principper, som er gode at læne sig op ad, når man skal gennemføre undervisning, som møder eleverne, dér hvor de er:

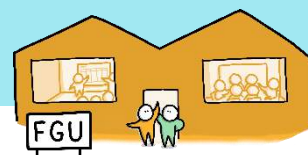
Differentiering er et godt princip, hvis undervisningen skal møde eleverne, dér hvor de er. I differentieret undervisning tager læreren højde for, at eleverne er forskellige og derfor også har brug for at blive mødt forskelligt. I kombinationsforløbet kan FGU- og EUD-lærere sammen se på mulighederne for differentiering fx ved at skrue på graden af lærerstøtte, kompleksitetsgrad i opgaver, krav til samarbejde, læremidler mv. Opgaver med tilpas sværhedsgrad giver grobund for oplevelse af mestring, som kan medvirke til at igangsætte en positiv udvikling, der støtter elevens tiltro til egne evner (se bl.a. Ågård 2020 i Brodersen red. 2020)

Feedback kan vække elevernes interesse for forløbet og løbende understøtte deres motivation for deltagelse på forløbet. EUD-læreren og FGU-læreren kan derfor overveje, hvordan de kan give eleverne systematisk og anerkendende feedback. Feedback hjælper nemlig eleverne med at få øje på både de små trin på vejen i deres læring, begyndende udvikling af nye faglige færdigheder og mestring af sociale mål mv. En systematisk feedback kan styrke elevernes oplevelse af mestring og tillid til egne evner ift. uddannelse.

Vi ved fra forskningen, at hvis elever oplever **faglig stolthed**, bliver de motiveret for undervisning og uddannelse. Derfor er det vigtigt at overveje, hvordan den faglige stolthed kan understøttes i kombinationsforløbet. Bestemte aktiviteter i undervisningen kan medvirke til at støtte elevens oplevelse af faglig stolthed, fx fokus på at arbejde med færdiggørelse af veludførte produkter, at få et udvidet og styrket fagsprog eller at få tildelt ansvar i opgaveløsningen fx gennem en praksisnær undervisning (se bl.a. Hersom 2020).

Trin 3: Efter

Opsamling

Trin 3 foregår i udgangspunktet på FGU og samler op på elevernes oplevelser og erfaringer med kombinationsforløbet. Der kan dog også sagtens være opsamlingsaktiviteter, der foregår på EUD i afslutningen af forløbet. Det er også væsentligt, at der både bliver samlet op på lærernes erfaringer med at gennemføre forløbet og elevernes udbytte af forløbet.

Opsamling med elever

Det er vigtigt at få samlet op på elevernes oplevelser i kombinationsforløbet. Det handler for det første om at gribe potentialet for at anerkende elevernes deltagelse og bestræbelser på at udføre de konkrete opgaver, deltage i det sociale liv, møde op om morgenen på et nyt sted mv. For det andet handler det om at gribe de nye perspektiver på uddannelse, som eleverne har fået og at sørge for, at disse også følges op i vejledningen. Her er inspiration til, hvordan opsamling med eleverne kan foregå:

Inspiration til opsamling med eleverne

- Afsluttende vejledningssamtaler for eleverne på EUD, hvor en EUD-vejleder deltager og kan vejlede eleven til evt. opstart på uddannelsen
- Opfølgende forløbssamtaler på FGU evt. med deltagelse af KUI-vejleder i form af en udvidet forløbssamtale, hvor eleverne fortæller om forløbet, og hvordan vedkommende er blevet klogere på videre uddannelsesmuligheder
- Præsentationer af erfaringer fra forløb, der kan indgå i elevens arbejdsportfolio på FGU. Det kan både være mundtlige præsentationer eller skriftlige og/eller billeder af elevernes arbejde i kombinationsforløbet.

Opsamling mellem lærere

FGU-læreren og EUD-læreren har brug for at evaluere, hvordan kombinationsforløbet er gået. Sæt gerne tid af til dette, hvor I mødes og drøfter nedenstående spørgsmål:

Evalueringsspørgsmål til lærere og ledere

- Hvad var fordele og ulemper ved det valgte format for kombinationsforløbet?
- Hvordan er forløbet gået sammenlignet med hensigten med forløbet?
- Hvilke tegn ser I på, at eleverne oplevede at mestre aktiviteterne og derved fik understøttet deres tillid til egne evner?
- Er der brug for justeringer til næste gang (og er der brug for at involvere ledelsen i disse justeringer)?
- Hvordan fungerede jeres samarbejde?

OVERGANGSTEAMS

Etablering af overgangsteams har været en af de to indsatser, som projektgrupperne har arbejdet med at udvikle og afprøve i pilotprojektet. Overgangsteams består af vejledere fra FGU, EUD og KUI. Projektgrupperne har både afprøvet forskellige planer og procedure for samarbejdet og konkrete vejledningsaktiviteter for elever med fokus på overgangen mellem FGU og EUD.

Dette kapitel er en opsamling på de aktiviteter / indsatser, som projektets overgangsteams har udviklet og afprøvet. Inspirationsmaterialet indeholder to afsnit.

- Afsnit 1 handler om systematisering og formalisering af samarbejder på tværs af EUD, FGU og KUI og giver nogle overordnede perspektiver på, hvilke fordele det systematiserede samarbejde kan skabe. Afsnit 1 afsluttes med guidelines til, hvordan man kan arbejde med at systematisere samarbejdet omkring overgangen.
- Afsnit 2 handler om vejledningsaktiviteter, som kan indgå i en overgangsplan. Flere overgangsteams har udviklet en såkaldt overgangsplan, som indeholder relevant information og overgangens forskellige indholdselementer (fx optagelsessamtale, rundvisning osv.). I afsnit 2 gives der eksempler på vejledningstiltag, som kan indgå i en overgangsplan. Afsnit 2 afsluttes med forslag til, hvordan man med et karrierelæringsperspektiv kan arbejde videre med at udvikle på overgangsplan og vejledningsaktiviteter.

Rammer for de afprøvede indsatser

VEJLEDNING

Formålet er at afprøve fælles tilgange til vejledning, der sætter den enkelte elev og dennes forløbs- og uddannelsesplan i centrum på tværs af FGU, KUI og EUD. Derved styrkes den sammenhængende og koordinerede indsats i den unges overgang fra FGU til en erhvervsuddannelse og relationerne og kædeansvaret mellem aktørerne i de tre institutioner.

Forløbet bygger på aktiviteter, hvor overgangsteamet samarbejder om at planlægge, gennemføre og evaluere fælles indsatser med brug af målrettede vejledningsaktiviteter og med den enkelte unges forløbs- og uddannelsesplan som et fælles værktøj til at sikre en tryk og sammenhængende overgang.

De unge oplever at have en hånd i ryggen, når de bevæger sig mellem FGU og ungdomsuddannelse. De får en tryghed i, at de professionelle omkring dem sammen spænder et sikkerhedsnet ud.

Formaliseret samarbejde

Deltagere i projektet har arbejdet med at formalisere rollefordeling og opgaver i forbindelse med FGU-elevens overgang. Det er gavnligt, at vejledere fra KUI, FGU og EUD i fællesskab identificerer, hvilke vejledningsbehov, der typisk er i overgangen og får tilrettelagt arbejdsgange, der bedst muligt sikrer, at der på individuelt såvel som på institutionelt niveau er klarhed om, ”hvem der gør hvad hvornår”. I projektet blev der udviklet forskellige skabeloner for overgangene, der synliggør faser og opgaver i elevens overgang. For at sikre, at det formaliserede samarbejde og overgangsplanen ikke bliver en bureaukratisk byrde, er det vigtigt, at vejlederne samarbejder om at udforme et dokument, der imødekommer lokale behov og organiseringsformer. Nedenfor ses et eksempel på et overblik over opgaverne fra FGU Nordvest. Eksemplet er et udsnit af den samlede procedurebeskrivelse.

Procedurebeskrivelse: Mulige elementer i den gode overgang

Aktivitet	Ansvarlig	Tidspunkt
Vejledningssamtaler med ungdomsuddannelserne i forbindelse med kombinationsforløb eller umiddelbart efter. Her afklares også, hvilke indsatser ungdomsuddannelserne ser forud for start/overgang	Aftales mellem FGU-vejleder og vejlederne på ungdomsuddannelserne	To gange årligt: ○ Forår ○ Efterår
Evt. GF+ - klargøring til erhvervsuddannelse	FGU-vejledere vurderer behov	Efter kombinationsforløbene i efteråret og foråret
Erhvervstræning som første step til uddannelsesaftale (EUD)	FGU – evt. i samarbejde med lærepladskonsulenter på EUD	To gange årligt som fast tilbud på alle hold og ellers efter behov
Evt. fra EGU til GF2 – indgåelse af uddannelsesaftale	FGU i samarbejde med lærepladskonsulenter og virksomheder	Efter individuelle planer
Fællesvejledning på FGU Individuel vejledning efter behov med den unge, vejleder FGU og vejleder ungdomsuddannelse	○ KUI står for den fælles vejledning ○ FGU-vejleder og vejleder fra ungdomsuddannelse står for eventuel individuel vejledning	

Derfor skal I formalisere samarbejdet om vejledningen

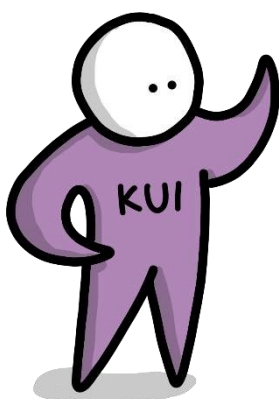
Der er flere fordele ved det formaliserede samarbejde om overgangen. Nedenfor ses eksempler på, hvad vejlederne fremhæver som de største. Der peges for det første på en rent organisatorisk fordel i forhold til, at procedurerne ikke er personafhængige, hvilket gør samarbejdet robust i forhold til personaleudskiftninger. For det andet peges der på en vejledningsfaglig fordel i forhold til muligheden for at skabe refleksion og at understøtte elevens oplevelse af rød tråd i sit uddannelsesforløb (se også afsnit 2, hvor vejledningsaktiviteter uddybes).

Det formaliserede samarbejde skaber systematik og fælles opgaveforståelse

Der findes allerede mange gode samarbejder mellem FGU, KUI og EUD om elevens overgang til EUD. Ofte er de kendetegnet ved at være opstået ad hoc og båret af enkeltpersoners initiativer

og/eller gode relationer på kryds og tværs. Fra pilotprojektet kan vi se, at det formaliserede samarbejde sikrer, at der arbejdes systematisk, og at indsatsen ikke er personbåren og dermed sårbar ved personaludskiftning. Den gode overgang får med den fælles udarbejdelse af samarbejdsaftaler en organisatorisk forankring hos de respektive institutioner, og det bliver synliggjort, hvem der har hvilke vejledningsopgaver i processen. Man behøver ikke gøre alt på nye måder eller opfinde flere nye tiltag. Alene systematikken og den formelle koordinering understøtter den gode overgang.

Det er vigtigt, at det systematiserede samarbejde ikke bliver bureaukratisk og at samarbejdsaftalerne er meningsfulde. Derfor anbefales det, at vejlederne har en løbende opmærksomhed på, at der skal ske justeringer, så en overgangsplan og et formaliseret samarbejde kan tilpasses.

Vi kan tage [proceduren] og slå op og se, hvem er det, der egentlig skal have stafetten nu? Det er faktisk lidt indiskutabelt. Vi behøver ikke sige: "Jamen, gør du ikke det? Ej, er det mig?" Nej, det kan vi faktisk slå op i et skema og så kan man se, at den peger derhen. Det, synes jeg, er rigtig fint, at de der roller er blevet defineret. (Leder, KUI).

Vi skal også passe på, at vi ikke bare laver dokumenter for dokumentets skyld. Altså, der skal virkelig være noget brugbart i dem. Og det har vi jo givet hinanden anden håndslag på, og det arbejder vi på. [...] Det skal give mening, både særligt for den unge, men også for de institutioner, der skal modtage dem."
(Vejleder, FGU)

Overgangsskemaer til eleven er gode til at formalisere samarbejdet

Anvendelsen af et overgangsskema, som understøtter elevens forberedelser til overgangen, kan styrke elevens start på EUD. Et overgangsskema, som er udviklet i fællesskabet mellem FGU, KUI og EUD, kan hjælpe til, at vejlederne sætter eleven i centrum for deres samarbejde. Skemaet kan dermed hjælpe til at få en fælles tilgang til vejledningen, og det kan styrke elevens refleksioner over egen udvikling og forløb. Den er noget andet end elevens forløbsplan på FGU, hvor eleverne bl.a. indskriver deres mål undervejs i FGU-forløbet. Overgangsskemaet er et afsæt for både at se frem og tilbage og en mulighed for at reflektere over egne erfaringer, progression og eventuelle støttebehov i det videre forløb. Forløbsplanen, som er elevens plan for sit forløb på FGU, kan danne afsæt for, hvad der skal stå i overgangsskemaet

Neden for ses et eksempel på et overgangsskema udviklet i samarbejde mellem FGU Himmerland og KUI i Mariagerfjord kommune:

På FGU	Sammen	PÅ EUD
Udarbejde overgangsplan	Overleveringsmøde med gennemgang af overgangsplan	Lave aftale med mentor/elevcoach
Overveje opstart med langt kombinationsforløb (5-10 uger)	Aftale om kontaktpersoner og opfølgning af aftale og evt fravær	Møde SPS-lærer
Aftale opfølgning efter start – både omgang og type (sms, mail, opkald, besøg)	Indblik i tilbud på EUD udover skole – fritid, skolehjem, lektiecafe mm	Møde faglærer/kontaktlærer

Overgangsskemaet understøtter, at vejlederne på EUD får mulighed for at koble starten på EUD med elevens tidligere erfaringer og forløb. Det kan understøtte elevens oplevelse af sammenhæng i uddannelsesforløbet. EUD-vejlederen kan bruge overgangsplanen som løftestang i modtagelsen af den nye elev, hvor man ikke ”starter helt forfra”. Eleverne har ofte oplevet mange skift og/eller afbrudte forløb, og derfor kan det være særligt afgørende for denne gruppe at få understøttet oplevelsen af at høre til på EUD, og at vejlederen kan relatere til elevens tidligere erfaringer. Desuden kan overgangsplanen være en praktisk støtte for eleven i at skabe ro i selve overgangen.

Det er jo både en videreførelse af den uddannelsesplan, som vi laver ved opstart på FGU, og så den forløbsplan, som kommer ud af det. Så kan man sige, det [overgangsskemaet] bliver jo ligesom det, der bliver konklusionen: hvad er det så, der er foregået på FGU? Både til gavn for eleven, men også for de institutioner, som modtager den unge (Vejleder, FGU)

Guide: Sådan systematiseres overgangssamarbejdet

Her kommer en guide til, hvordan I kan arbejde med at systematisere overgangssamarbejdet.

Trin 1: Tal om overgangen og jeres opgaver

- Vær nysgerrige på hinandens praksis og opgaveforståelse
- Diskutér og ”kortlæg” overgangens barrierer og drøft, hvordan de kan tackles
- Bliv enige om, hvilke opgaver, der alt i alt skal løses i overgangen
- Tal rollefordeling mellem FGU, KUI og EUD igennem
- Lav en klar ansvarsfordeling.

Trin 2: Udform jeres køreplan og overgangsskema

- Udarbejd en køreplan, hvor opgaver og aftalerne fremgår: “Hvem gør hvad hvornår”?
- Udarbejd et overgangsskema som kan følge eleven med ind på EUD
- Drøft og aftal hvordan jeres formaliserede samarbejde kan understøtte elevens ejerskab, indsigt i egen udvikling og tro på egen formåen fx gennem øget refleksion i forbindelse med udarbejdelsen af en overgangsplan (se næste afsnit).

Trin 3: Hold balancen

- Giv jeres køreplan et kritisk eftersyn og tal om, hvordan I sikrer fleksibilitet i samarbejdet
- Holder I balancen mellem det formaliserede og det anvendelige, hvor samarbejdsaftalen er enkel og giver jer et overblik over proces og ansvarsfordeling?
- Husk at onboarder nye medarbejdere i køreplanen ved personaleudskiftninger

Vejledningsaktiviteter i overgangen

I pilotprojektet har vejledere på EUD, FGU og i KUI arbejdet sammen om at udvikle vejledningsinitiativer som del af forskellige overgangsforløb. I dette afsnit gives der eksempler på konkrete vejledningsaktiviteter i overgangsarbejdet. På de næste sider kan I således læse om fem typer af indsatser, som projektgrupperne har gennemført med fokus på vejledningsaktiviteter. Indsatserne har typisk bestået af flere elementer som fx udvikling af procedure for samarbejdet. I nedenstående beskrivelser, er der særligt fokus på de elementer af indsatserne, som handler om konkrete vejledningsaktiviteter.

Til slut i afsnittet kan I se en guide til, hvordan I selv kommer i gang med samarbejdet omkring vejledningsaktiviteter.

Idekatalog med fokus på elevens mål

Samarbejde mellem FGU Himmerland og Mariagerfjord Kommune

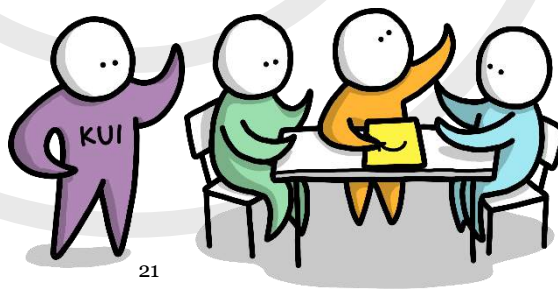
FGU Himmerland har udviklet og kvalificeret overgangen til og fra FGU med fokus på elevernes mål på FGU. Gruppen udviklede en overgangsplan, som beskriver elevens udvikling og kompetencer ift. at skulle starte på en EUD. Projektgruppen, som bestod af vejledere fra FGU, KUI og EUD, udarbejdede et katalog med idéer til overordnede sociale, personlige og praktiske mål, som eleverne skal nå inden opstart på EUD. Fordelen ved kataloget er, at eleven kan få idéer til sine egne mål og refleksioner, da abstrakte begreber er omsat til konkrete eksempler. Katalogets eksempler er mål, som er vigtige for eleverne at arbejde henimod for at være rustet til overgangen til EUD.

Anvendelse: Kataloget blev brugt i vejledningssamtaler med deltagelse af FGU og KUI-vejlederen samt en værkstedslærer.

Fokus i samtalen: var elevens eget valg af egne mål for at sikre elevens ejerskab. Undervejs i elevens FGU-forløb havde vejlederne samtaler med eleven, drøftede målene og foretog eventuelle justeringer.

Overgangen: Når eleven var klar til at overgå til EUD, udarbejdede man sammen med eleven et overgangsskema, der kunne overleveres til EUD, og som rummede en beskrivelse af den enkelte elevs udvikling og mål.

Samtalen om elevens mål og ikke mindst justeringer af mål undervejs i FGU-forløbet har dannet grundlag for den videre planlægning af overgangen til EUD. Eleven får mulighed for at se en rød tråd og blive bevidst om, hvad vedkommende har lært fagligt og om sig selv. Det kan styrke troen på egen formåen i forhold til den nye uddannelse.

Ideer til mål for eleverne

Personlige mål	Sociale mål
<p>Fremmøde/mødestabilitet/mere mødestabil Få gode oplevelser og succes Turde noget nyt - robusthed Struktur - Hverdagsrutiner Modenhed - selvstændighed Håndtere krav og kunne tage imod kritik Blive uddannelsesparat Lære om og udvikle egne styrker Komme ud af misbrug Takt og tone Være i en hverdag med mange skift Lave en plan for fremtiden Overveje valg og konsekvenser Udvikle potentialer og opnå kompetencer Vedholdenhed – ikke give op Spørge/bede om hjælp Tilbyde hjælp Komme til tiden – ”normal” døgnrytme Være aktiv i undervisningen Sammenhæng mellem fritidsliv og arbejdsliv Blive mindre konfliktsøgende Fokus på overgang til noget nyt</p>	<p>Indgå i en gruppe/fællesskab Skabe og få flere relationer Finde venner Kunne samarbejde Indgå i sociale sammenhænge Mindske social angst Blive mere åben som person Deltage aktivt i større grupper Lære om konflikter – undgå og afslutte ordentligt Reflektere over adfærd og handlinger Prøve at deltage i nye grupper og sammenhænge Lære at sige fra Finde det gode selskab – undgå samme type Kunne tage initiativ i grupper Deltage i aktiviteter udenfor skole Overholde aftaler med andre Respekt og tolerance overfor andre Samarbejde på trods af forskelligheder Turde tage kontakt til nye mennesker og steder</p>
Faglige mål	Praktiske mål
<p>Bestå dansk/matematik Forbedre/udvikle faglige niveau – få bedre karakterer Fastholde faglige niveau Faglig klar til uddannelse Afklare fagligt niveau Klar til optagelsesprøve Viden om uddannelser og job indenfor området Kende arbejdsmarkedet Øve fagsprog og udtryk Kendskab og færdigheder ift budget, privatøkonomi mm Blive klar til overgangskrav på uddannelse Værkstedsafklaring Kendskab til sund og varieret kost Afklare ordblindhed</p>	<p>Personlig hygiejne Overholde tider og aftaler Arbejde med udvikling/ progression Blive klar til at flytte hjemmefra Kørekort Lære at bruge offentlig transport Praktik Virksomhedsbesøg Besøg på uddannelsessteder (kombinationsforløb) Truck-kørekort og lign Læse post i e-boks Bruge telefonen som værktøj/hjælpemiddel i undervisningen Få kendskab til det lokale fritidsliv Lære praktiske opgaver (vaske tøj, lave mad, gøre rent)</p>

Se projektgruppens udviklede planer og værktøjer her: <https://fgu.dk/wp-content/uploads/2024/02/vejledningsmateriale-himmerland-002.pdf>

Overgangsplan med fokus på elevens behov og et opkald i "mellemrummet"

Samarbejde mellem FGU Nordvest, Thisted Kommune og EUC Nordvest

FGU Nordvest etablerede et overgangsteam med vejledere fra FGU, EUD og KUI og udarbejdede en overgang, som tydeliggør de kontaktflader der er før, under og efter elevernes FGU-forløb (se s. 18 for deres overgangsplan). Overgangsteamet integrerede et kombinationsforløb i overgangsplanen, så elevens erfaringer herfra systematisk blev inddraget i vejledningssamtaler og opfølgninger med vejledere fra både FGU, KUI og EUD (læs om teamets kombinationsforløb på s. 9).

Ring til eleven i "mellemrum"

Projektgruppen afprøvede, at KUI-vejlederen kontaktede eleven, inden han/hun påbegyndte erhvervsuddannelsen efter sommerferien. Der var således en øget opmærksomhed på, at det "mellemrum", som en ferie udgør i uddannelsesforløbet, kan udgøre en barriere for opstarten på EUD, og der kan være behov for, at eleven får en ekstra opmærksomhed her. Ved grund til bekymring, blev vejlederen på EUD efter aftale med eleven kontaktet, så EUD-vejlederen var opmærksom på elevens behov for ekstra støtte ved uddannelsesstarten.

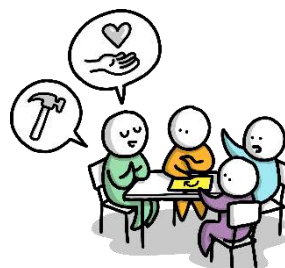

Vejledning og FGU lærerens deltagelse i optagelsessamtaler på EUD

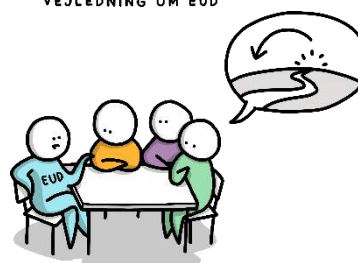
Samarbejde mellem FGU Lolland Falster, CELF og Lolland Kommune

FGU Lolland Falster gennemførte samtaler, hvor både FGU-vejleder, EUD-vejleder samt UU-vejleder deltog. Der blev samarbejdet om en række forskellige vejledningsaktiviteter:

- At overføre uddannelsesplanen til erhvervsskolen
- UU-vejleder og FGU-vejleder (samt evt. ungeguide) deltog i optagelsessamtaler på erhvervsskolen, når eleven var klar til at søge optagelse
- Ca. fire uger efter opstart på erhvervsskolen blev der afholdt opfølgningssamtale med eleven, hvor både UU-vejleder, vejleder fra FGU og vejleder fra erhvervsskolen (samt evt. ungeguide) deltog
- Der blev udarbejdet en procedure for samarbejdet, så det var tydeligt, hvornår i overgangen, man skulle mødes til vejledningssamtaler.

VEJLEDNING OM EUD

OPFØLGNINGSSAMTALE

Fordelen ved initiativet var især elevens oplevelse af tryghed ved at kunne få hjælp fra kendte vejledere. For vejlederne kræver det et godt forarbejde i forhold til at aftale rollefordeling og hvordan man samarbejder i samtalerne.

Før, under og efter overgangen med fokus på kædeansvar

Samarbejde mellem FGU Hovedstaden og SOSU H

FGU Hovedstaden og Sosu H arbejdede med at udvikle en grundpakke for kædeansvaret – dvs. en række aktiviteter, der gennemføres med elever, som overgår til EUD.

Før overgangen

Eleverne var i kombinationsforløb, hvor de havde undervisning på SOSU H i en afgrænset periode. Eleverne fik undervisning i grundpakken på SOSU-skolen. Eleverne fik desuden en rundvisning på SOSU-skolen, mens de stadig var elever på FGU.

Under overgangen

Vejlederne på FGU forberedte eleverne til optagelsessamtaler på erhvervsskolen, og FGU-vejlederen deltog desuden i optagelsessamtalen på skolen. Der overleveredes med elevens samtykke viden om eventuelle støttebehov. SOSU-skolen udviklede en guide til eleverne, der forberedte dem på, hvad en optagelsessamtale består i.

Efter overgangen

Der blev afholdt et opfølgingsmøde med fokus på overgangen mellem FGU og SOSU initieret af vejlederne på SOSU. Her blev eleverne koblet til den vejleder, som vedkommende havde mødt til optagelsessamtalen og rundvisningen, så eleven mødte kendte ansigter. Ved tidlige tegn på risiko for frafald (fx ved fravær) blev der afholdt møde med deltagelse af FGU, EUD og UU/jobcentret.

Guide til FGU-elever, som skal til optagelsessamtale på EUD

Jeg er indkaldt til samtale – hvad går det ud på?

- Alle der søger optagelse på SOSU H kommer til en samtale.
- Der vil være op til fem ansøgere indkaldt til samtale på samme tid.
- Den første del af samtalen er et orienteringsoplæg med information om uddannelsen, økonomi, godskrivning, SPS, ansættelser i kommunen, med mere.
 - Vi starter ofte med at der er nogle billedkort på bordet, hvor du skal vælge den der viser hvorfor du f.eks. ønsker denne uddannelse
 - I løbet af oplægget kan du stille generelle spørgsmål – ikke private – dem besvarer vi efter.
- Efter det fælles oplæg, vil der blive afholdt en individuel samtale med dig.
 - Her vil vi tale med dig om de ting som er personlige og afklare dine spørgsmål.
 - Vi vil spørge ind til om der er noget vi skal vide som er vigtigt for at kunne støtte dig i din uddannelse.
 - Hvis vi mangler dokumenter, vil vi aftale med dig om hvornår og hvordan vi modtager dem.

Vi glæder os til at se dig på skolen. Du kan altid få hjælp af lærerne eller i vejledningen.

Kollektiv vejledning mellem FGU og EUD

Samarbejde mellem FGU Nordvestsjælland og Nordvestsjællands Erhvervs- og Gymnasieuddannelser (NEG)

FGU Nordvestsjælland har afprøvet en indsats, hvor de gennemfører kollektiv vejledning i to workshops, som skulle forberede eleverne på enten kombinationsforløb eller overgang til EUD. Workshopsene blev afholdt af en vejleder fra FGU og en vejleder fra EUD. På de to workshops er der forskellige temaer, som skal forberede eleverne på at skulle overgå til en eud.

Workshop 1

Oplæg og aktiviteter med vejledere fra EUD og tidligere FGU-elever, som er startet på EUD (rollemodeller). Indholdet i oplæg og drøftelser var bl.a.:

- Fagretninger på EUD
- Muligheder for valg af fag
- Overvejelser i forbindelse med valg af uddannelse herunder formelle og uformelle krav
- Refleksioner over hvad det vil sige at være klar til EUD.

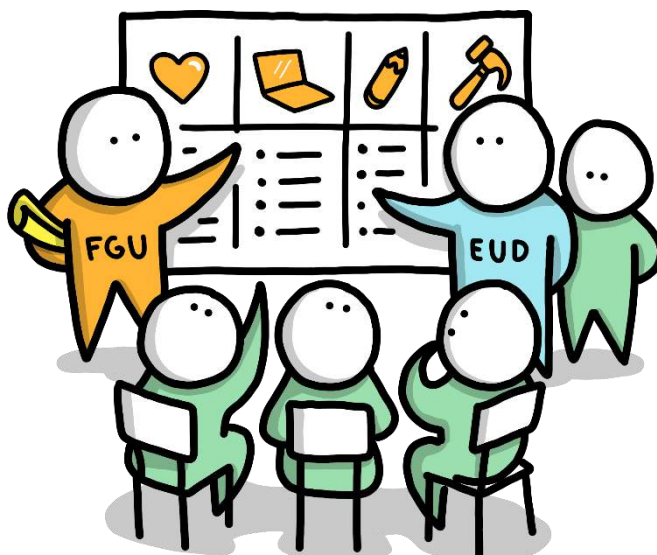
Første workshop afholdes umiddelbart efter hver semesterstart på FGU – fx september og februar. Gruppen var på 15-20 elever, ud fra kriteriet 'tæt-på-at-skulle-videre-fra-FGU' i det kommende semester.

Workshop 2

Oplæg og aktiviteter med en vejleder fra FGU og EUD. Fokus er på de formelle krav, hvordan faglige, personlige og sociale kompetencer kommer i spil på EUD samt refleksioner over deltagernes værdier og forestillinger om "det gode liv". Målgruppen er elever, der forbereder sig på at vælge EUD.

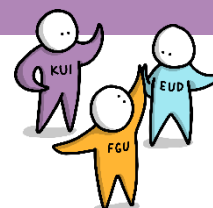
Indholdet i oplæg og aktiviteter var:

- Dialogbaseret oplæg om værdier
- Arbejde med værdier – hvilke værdier vil du bygge din virksomhed på?
- Spil i grupper "Hvem er jeg?"
- Formelle og uformelle krav på en EUD
- Evaluering

Guide: Kom i gang med vejledningstiltag

Her kommer en guide til, hvordan I som gruppe af vejledere på tværs af FGU, KUI og EUD kan planlægge fælles vejledningsaktiviteter.

Trin 1: Vælg relevante tiltag ud

- Drøft hvilke aktiviteter og samarbejdsaftaler, der passer til jeres lokale forhold, og hvad I ønsker at opnå med jeres tiltag. Find evt. inspiration i dette katalog

Trin 2: Styrk elevens mulighed for refleksion og relationsdannelse i overgangen

- Brug forløbsplanen som afsæt for refleksioner i overgangen. Spørg fx.:
 - *Hvad har eleven lært fagligt og om sig selv på FGU?*
 - *Hvad har eleven lært om sine strategier til at overkomme udfordringer?*
 - *Hvad har eleven lært om sine støttebehov?*
 - *Hvordan kan det lærte styrke eleven på EUD?*
 - *Hvilken sammenhæng er der mellem erfaringerne på FGU og målet om at komme på EUD?*
 - *Kontekstbestemte opmærksomhedspunkter?*
- Brug inspirationskatalog til drøftelse af elevens mål (se side 23)
- Inkluder eventuelt et kombinationsforløb som en del af overgangsplanen og brug planen til opsamling og refleksion på erfaringer fra kombinationsforløbet
- Vær opmærksom på, hvordan jeres overgangsplan kan understøtte vejledningsrelationer og elevens røde tråd i uddannelsesforløbet
- Støt eleven i optagelsessamtaler ved at lade FGU-vejleder være med. Overvej hvilke muligheder I har for, at eleven møder kendte ansigter på EUD.

Trin 3: Hav styr på det praktiske

- Aftal med eleven, hvilke informationer der med fordel kan fremgå i overgangsplanen fx i forhold til støtte- eller vejledningsbehov og aftal med eleven, hvordan denne information bliver overdraget til EUD
- Lav aftaler om, hvem der har kontakt til eleven inden opstarten, fx. i slutningen af en sommerferie. Hvad gør I, hvis der er grund til bekymring for elevens kommende uddannelsesstart?

Arbejd videre med vejledningsaktiviteter

Det vejledningsfaglige arbejde kan fx videreudvikles med afsæt i karrierelæring. Læs om karrierelæring på FGU her: <https://emu.dk/fgu/de-15-didaktiske-principper/afklaring-og-vejledning/karrierelaering>

Man kan arbejde med karriereteoretikeren Bill Laws taksonomi for læringen i vejledningstiltagne:

Opdage: Skab mulighed for at eleven gør sig erfaringer og får oplevelser (fx. Et kombinationsforløb)

Ordne: Understøt at eleven reflekterer over det oplevede, sorterer i indtryk, sammenligner osv.

Fokusere: Hjælp eleven med at stille skarpt på, hvad der særligt skal rettes opmærksomhed på, krav osv.

Forstå: Understøt elevens planlægning og hold øje med at eleven ved hvilke handlinger, der skal udføres for at planerne kan lykkes.

- Stil spørgsmål til elevens læring ved kombinationsforløb eller praktik
- Hjælp eleven med at få øje på det lærte og omsætte læringserfaringerne til fx viden om egne kompetencer, værdier, færdigheder...

Litteraturhenvisninger

Law, B. (1996). A career-learning theory. In A.G. Watts et al.: Rethinking Careers Education and Guidance: Theory, Policy and Practice. London: Routledge.

Law, B. (1999). Career-learning space - new-DOTS thinking for careers education. British Journal of Guidance and Counselling, 27(1), 35-54.

Hersom, H. (2020) *Veje til stolthed i erhvervsuddannelserne*. Praxis.

Ågård, D. (2020) "Motivation" I: *Didaktisk opslagsbog*. Brodersen, P. red Hans Reitzels Forlag.

